

Karakteristike financijskih izvještaja poduzeća iz djelatnosti trgovine na malo

Tadić, Tihana

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:685175>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-15**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet
Preddiplomski stručni studij
Poslovna ekonomija- smjer Računovodstvo i financije

Karakteristike financijskih izvještaja
poduzeća iz djelatnosti trgovine na malo

Završni rad

Tihana Tadić

Zagreb, listopad 2023.
Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Preddiplomski stručni studij
Poslovna ekonomija- smjer Računovodstvo i financije

Karakteristike financijskih izvještaja
poduzeća iz djelatnosti trgovine na malo

Characteristics of the financial statements
of a companies from the retail trade

Student: Tihana Tadić

JMBAG:0067608020

Mentor: Prof.dr.sc. Ivana Dražić Lutitsky

Tihana Tadić

Zagreb, listopad 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je prijava teme završnog rada isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da nijedan dio prijave teme završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio prijave teme završnog rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio prijave teme završnog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

U Zagrebu, listopad 2023. godine

Tihana Tadić, v.r.

SAŽETAK

Ovaj završni rad bavi se analiziranjem financijskih izvještaja s posebnim naglaskom na poduzeća iz djelatnosti trgovine. Prvo, istražuje se pojam, uloga i važnost financijskih izvještaja. Rad potom proučava ekonomsku važnost maloprodaje u Republici Hrvatskoj. Ključni dio rada posvećen je analizi financijskih izvještaja konkretnog poduzeća iz djelatnosti trgovine na malo, s posebnim osvrtom na njihove adaptacije tijekom pandemije COVID-19. U radu se nudi pregled financijskih izvještaja analiziranog vodećeg Hrvatskog lanca u maloprodaji, a kroz sve faze istraživanja koristili su se različiti znanstveni pristupi i metode, uz korištenje primarnih i sekundarnih izvora podataka.

Ključne riječi: financijski izvještaji, maloprodaja, trgovina na malo, ekonomska kriza.

ABSTRACT

This final thesis deals with the analysis of financial statements with a special emphasis on companies from the retail trade. First, the concept, role and importance of financial statements are explored. The paper then studies the economic importance of retail in the the Republic of Croatia. The key part of the work is dedicated to the analysis of the financial statements from the retail trade, with special reference to their adaptations during the COVID-19 pandemic. The paper offers an overview of the financial reports of the analyzed leading Croatian retail chain, and through all stages of the research, different scientific approaches and methods, with the use of primary and secondary data sources.

Keywords: financial statements, retail, retail trade, economic crisis.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i ciljevi rada.....	1
1.2. Metode istraživanja i izvori podataka.....	1
1.3. Sadržaj i struktura rada.....	2
2. POJAM FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	4
2.1. Pojam, obilježja i okviri financijskih izvještaja.....	4
2.2. Vrste financijskih izvještaja.....	6
2.3. Svrha računovodstva.....	9
2.4. Regulatorni oblik.....	10
3. OBILJEŽJA POSLOVANJA I SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA MALOPRODAJNIH PODUZEĆA U SUVREMENOM DOBU	12
3.1. Specifičnosti, uloga i ekonomsko značenje maloprodaje.....	12
3.2. Ekonomsko značenje maloprodaje u Republici Hrvatskoj.....	13
3.3. Trendovi u maloprodaji.....	14
4. SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA MALOPRODAJNOG PODUZEĆA	15
4.1. Opće informacije o analiziranom poduzeću.....	15
4.2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti analiziranog poduzeća.....	15
4.3. Izvještaj o financijskom položaju.....	16
4.4. Izvještaj o promjenama kapitala.....	17
4.5. Izvještaj o novčanim tokovima.....	18
5. ZAKLJUČAK	20
POPIS LITERATURE	22
POPIS SLIKA	23

1. UVOD

U današnjem kompleksnom poslovnom okruženju, financijski izvještaji postaju ključna komponenta uspješnog poslovanja, osiguravajući pouzdanost financijskih izvještaja, efikasnost operacija te usklađenost s zakonskim propisima. Financijski izvještaji, definirani su kao proces kojeg provode članovi uprave i drugi zaposlenici poduzeća s ciljem osiguranja razumne sigurnosti u postizanju ciljeva organizacije, postaje temelj svakodnevnog poslovanja. Djelatnost trgovine na malo, s obzirom na svoje dinamičko i konkurentno okruženje, postavlja dodatne izazove u implementaciji i održavanju kvalitetnog sustava. U ovom radu, detaljno će se razmotriti i analizirati koncepti financijskih izvještaja kroz prizmu maloprodajnog sektora, istražujući kako specifičnosti ovog sektora utječu na dizajn i funkcionalnost financijskih izvještaja. Financijski izvještaji su cilj računovodstvenog procesa koji se sastoji od nekoliko faza kao što su: analiza poslovnih događaja, izbor konta i knjiženje u dnevniku i glavnoj knjizi, sastavljanje pokusne bilance, sastavljanje temeljnih i konsolidiranih financijskih izvještaja.¹

1.1. Predmet i ciljevi rada

Financijskim izvještajima pridaje se sve veća važnost u poslovnom svijetu, posebno u dinamičnom okruženju maloprodajne industrije. Zaštita imovine, sprječavanje i otkrivanje pogrešaka i prijevara, te osiguranje točnosti i potpunosti poslovnih informacija neki su od ključnih ciljeva. Upravo iz toga proizlazi predmet rada koji predstavlja analiziranje i istraživanje uloge, važnosti i značenja financijskih izvještaja za uspješno poslovanje poduzeća iz djelatnosti trgovine na malo. Sukladno predmetu rada, ciljevi istraživanja rada su sljedeći:

- 1) objasniti pojam, ulogu, važnost i vrste financijskog izvještaja
- 2) istražiti i analizirati ulogu i ekonomsko značenje maloprodaje u Republici Hrvatskoj
- 3) analizirati uloge, vrste i važnost financijskih izvještaja za poslovanje maloprodajnih poduzeća na primjeru odabranog poduzeća iz djelatnosti trgovine na malo.

1.2. Metode istraživanja i izvori podataka

Pri prikupljanju podataka za ovaj završni rad koristit će se kombinacija primarnih i sekundarnih izvora.

Primarni izvori su izravne informacije ili izvorni podaci koji se prikupljaju prvi put i nisu prethodno objavljeni. Za potrebe ovog rada, primarni izvori podataka proizaći će iz studije slučaja poslovanja odabranog poduzeća iz djelatnosti trgovine na malo. Studija slučaja

¹ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 9.

omogućuje dubinsko razumijevanje specifičnog fenomena ili procesa unutar stvarnog životnog konteksta.

Sekundarni izvori su informacije koje su već prikupljene i objavljene od strane drugih. U ovom radu, to će uključivati podatke iz stručnih knjiga, znanstvenih i stručnih članaka te službenih publikacija. Također će se konzultirati tematske internetske stranice koje pružaju relevantne informacije specifičnostima trgovine na malo. Sekundarni izvori poslužit će kao temelj za teoretsko razumijevanje koncepta financijskih izvještaja, njihovih vrsta, važnosti i primjene u maloprodajnom sektoru.

Što se tiče metoda znanstvenog istraživanja, koristit će se sljedeće metode:

1. Analiza - Razdvajanje cjeline na dijelove kako bi se bolje razumjele komponente i njihovi odnosi.
2. Sinteza - Spajanje različitih dijelova ili ideja kako bi se formirala nova cjelina ili perspektiva.
3. Deskripcija - Detaljno i sustavno prikazivanje karakteristika određenog fenomena. Ova metoda će se koristiti za opisivanje specifičnosti odabranog poduzeća.
4. Usporedba - Ispitivanje sličnosti i razlika između dvaju ili više objekata.
5. Klasifikacija - Razvrstavanje podataka ili informacija prema određenim kategorijama.
6. Kompilacija - Skupljanje i sastavljanje informacija iz različitih izvora. Kompilacija će biti korisna za stvaranje sveobuhvatnog pregleda literature i istraživanja na temu financijskih izvještaja.
7. Studija slučaja - Kao što je već spomenuto, ova metoda će omogućiti dubinsko razumijevanje kako odabrano poduzeće koristi financijske izvještaje u svom poslovanju.

U kombinaciji, ove metode će osigurati sveobuhvatno, detaljno i kritičko istraživanje teme, pružajući čitatelju jasan i cjelovit uvid u ulogu i važnost financijskih izvještaja u maloprodajnim poduzećima

1.3. Sadržaj i struktura rada

Završni rad sastojat će se od pet poglavlja. U prvom, uvodnom poglavlju definirat će se i objasniti predmet rada, metode istraživanja i izvori podataka te će se ukratko opisati sadržaj i struktura rada.

U drugom poglavlju pobliže će se objasniti pojam, obilježja i značaj financijskih izvještaja za poslovanje poduzeća, a posebice okviri, ciljevi, komponente. Objasnit će se regulatorni okvir računovodstva te samih financijskih izvještaja.

Zatim u trećem poglavlju će biti prikazane specifičnosti, uloga i ekonomsko značenje maloprodaje, kao i specifičnosti financijskih izvještaja u djelatnosti maloprodaje, te će se objasniti koji su trenutni trendovi u maloprodaji.

U četvrtom poglavlju će se dati prikaz i provesti kritička analiza financijskih izvještaja poslovanja odabranog maloprodajnog poduzeća.

U petom poglavlju će se sumirati ključni zaključci rada te objasniti ostvarivanje postavljenih ciljeva istraživanja.

Nakon zaključka, navest će se popis literature, popis slika i tablica. Što se tiče aktualnosti i važnosti teme završnog rada za poslovanje poduzeća i šire gospodarsko okruženje, u radu će se prikazati i analizirati važnost financijskih izvještaja s ciljem pridonosa ostvarivanju postavljenih ciljeva i uspješnom poslovanju uslijed neizvjesnih uvjeta poslovanja. Posebno će se staviti naglasak na analizu načina kako su se prilagođavalo poduzeće u odabranom maloprodajnom poduzeću uslijed pandemije uzrokovane respiratornom bolešću COVID-19, što je utjecalo na pozicioniranje i samo mjesto poduzeća na tržištu uz veliku konkurenciju. Dakle, naglasak će biti stavljen i na razmatranje na koji način je poduzeće opstalo uslijed pandemije i povezane globalne ekonomske krize. Pandemija respiratorne bolesti COVID-19 je bila veliki šok za cijeli svijet, te je ukazala na brojne slabosti i prijetnje, ali i snage i prilike za poslovanje poduzeća, što je doprinijelo boljem planiranju i razmatranju nužnosti brzog prilagođavanju poslovanja poduzeća neizvjesnim uvjetima poslovanja.

2. POJAM FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Pojam, obilježja i okviri financijskih izvještaja

Računovodstvo je najznačajniji dio ukupnog informacijskog sustava i uslužna funkcija upravljanju. Računovodstvo je vještina bilježenja, razvrstavanja i skraćenog prikazivanja u novčanim jedinicama izraženih poslovnih transakcija te interpretiranje iz toga proizašlih rezultata uslužna funkcija koja prikuplja, obrađuje i prezentira računovodstvene informacije o poslovanju poduzeća i o zainteresiranim korisnicima. Financijski izvještaji su ključni alat za analizu, praćenje i donošenje odluka u svakom poslovnom okruženju. Oni pružaju dubok uvid u financijsko zdravlje tvrtke i pomažu donositeljima odluka, investitorima, vjerovnicima i upravi da bolje razumiju poslovanje organizacije. U ovom radu se analiziraju osnovne komponente financijskih izvještaja i njihovu važnost. Analiza financijskih izvještaja sadrži skup različitih postupaka pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u računovodstvene informacije relevantne za upravljanje.²

Svi poduzetnici, fizičke i pravne osobe su dužne sastavljati financijske godišnje izvještaje u obliku, sadržaju i na način propisan Zakonom i na temelju njega donesenim propisima. U pravilniku o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu propisuje se oblik i sadržaj financijskih izvještaja, razdoblja za koja se sastavljaju te obveza i rokovi njihova podnošenja.³

Svrha financijskih izvještaja je informiranje o financijskom položaju i uspješnosti ispunjenja postavljenih ciljeva proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Financijski izvještaji sastavljaju se za mjesečna razdoblja, razdoblja od 1. siječnja do 31. ožujka, od 1. siječnja do 30. lipnja, od 1. siječnja do 30. rujna i za proračunsku godinu. Proračuni, proračunski i izvanproračunski korisnici financijske izvještaje za razdoblja u toku godine čuvaju do predaje financijskih izvještaja za isto razdoblje sljedeće godine, a godišnje financijske izvještaje čuvaju trajno u izvorniku. Odgovorna osoba za financijskog sastavljanje izvještaja je osoba koja rukovodi službom računovodstva proračuna, proračunskog i izvanproračunskog korisnika ili osoba kojoj je povjereno vođenje računovodstva.⁴

Poduzeća se razvrstavaju kao mala, srednja ili velika, uzimajući u obzir kriterije kao što su ukupna aktivnost, prihodi i broj zaposlenih. Mala poduzeća uglavnom se sastoje od tri osnovna financijska izvješća: bilancu, dobiveni račun i gubitak te bilješke uz financijske izvještaje. Srednja i velika poduzeća, s druge strane, moraju sastaviti svih pet financijskih

²L. Žager: Računovodstveni izvještaji i operativni controlling, str 135.

³Narodne novine (2015) Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, Zagreb, Narodne novine d.d. 87/08 i 136/12,59.

⁴Narodne novine (2015) Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, Zagreb, Narodne novine d.d. 87/08 i 136/12,59.

izvještaja, uključujući izvještaj o novčanom toku i izvještaj o promjenama kapitala. Svi poduzetnici u Hrvatskoj nisu obavezni sastavljati svih pet navedenih financijskih izvještaja, a što ovisi o tome u koju skupinu poduzetnika su razvrstani prema kriterijima aktive, prihoda i broja radnika tijekom jedne poslovne godine. Ovo razvrstavanje također definira Zakon o računovodstvu pa se razlika može napraviti između četiri skupine poduzetnika.⁵ To su:

- Mikro poduzetnici koji ne prelaze dva od sljedeća tri granična pokazatelja: ukupna aktiva 2,6 milijuna kuna, prihod 5,2 milijuna kuna te prosječan broj od deset radnika tijekom poslovne godine.

- Mali poduzetnici koji ne prelaze dva od sljedeća tri granična pokazatelja: ukupna aktiva 30 milijuna kuna, prihod 60 milijuna kuna te prosječan broj od pedeset radnika tijekom poslovne godine.

- Srednji poduzetnici koji ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta: ukupna aktiva 150 milijuna kuna, prihod 300 milijuna kuna te prosječan broj od 250 radnika tijekom poslovne godine.

- Veliki poduzetnici koji prelaze dva od tri granična pokazatelja koji vrijede za srednje poduzetnike.

Realni i objektivni financijski izvještaji predstavljaju značajan informacijski potencijal. Međutim da bi se povećala njihova upotrebljivost u procesu upravljanja potrebno ih je analizirati. Analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih postupaka pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje. Razlikuje se horizontalna i vertikalna analiza koja se temelji na komparativnim i strukturnim financijskim izvještajima. Međutim, za kompleksnije sagledavanje poslovanja potrebno je formirati i računati pokazatelje. Osim pojedinačnih pokazatelja i skupina pokazatelja u analizi se uobičajeno koriste i sustavi pokazatelja te zbrojni ili sintetički pokazatelji.⁶

Korisnici financijskih izvještaja su svi zainteresirani koje zanima bolje razumijevanje poslovanja poduzeća. Oni se raspodjeljuju na vanjske (eksterne) korisnike, kao što su investitori, vjerovnici, regulatorna tijela i analitičari, te unutarnje (interne) korisnike, kao što su menadžment i uprava poduzeća. Financijski izvještaji daju uvid korisnicima te ključne informacije za donošenje odluka i ocjenu financijskog zdravstvenog poduzeća.⁷

Financijski izvještaji su ključni za različite dionike:

⁵ Zakon o računovodstvu, članak 1a: <https://www.rif.hr/dok/propisi/ZOR.pdf> (datum pristupa 11.10.2023.)

⁶ L. Žager: Računovodstveni izvještaji i operativni controlling, str 137.

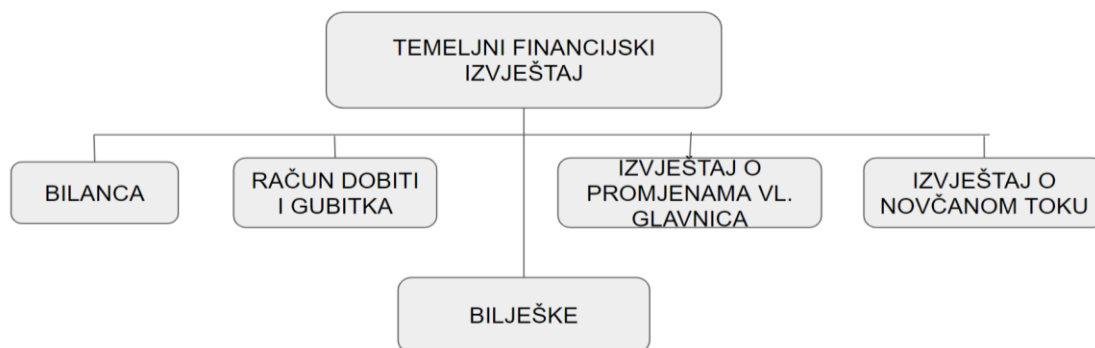
⁷ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 3-9.

- Uprava tvrtki ih koristi za procjenu performansi i planiranje budućih aktivnosti
- Investitori ih analiziraju kako bi donijeli investicijske odluke i procijenili povrat ulaganja
- Državne agencije i porezne vlasti koriste ih za poreznu obradu i regulaciju
- Konkurencija ih može analizirati kako bi razumjela tržište

Osim toga, financijski izvještaji su također ključni za transparentnost i odgovornost u poslovanju, pridonoseći povjerenju dionika i javnosti.

Ključno je napomenuti da financijski izvještaji ne predstavljaju samo brojke; oni su alat za pričanje priče o poslovanju tvrtke. Analitičari često koriste razne omjere i pokazatelje kako bi dublje razumjeli podatke iz izvještaja i izvukli zaključke o financijskoj izvedbi i zdravlju tvrtke.⁸

2.2. Vrste financijskih izvještaja

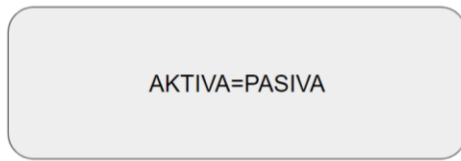
Slika 1. Temeljni financijski izvještaj, izvor: izradila autorica rada

Temeljni financijski izvještaj sastoji se od pet dijelova, to su bilanca, račun dobiti i gubitke, izvještaj o promjeni vlasničke glavnice, izvještaj o novčanom toku te bilješke.

Bilanca prikazuje imovinu, obveze i kapital na određen dan, također ukazuje na financijski položaj poduzeća. Bilanca prikazuje strukturu i odnose između ukupne imovine, ukupnih obveza i vlasničke glavnice. Bilanca se sadrži od aktive i pasive. Aktiva tj. lijeva strana bilance prikazuje imovinu s kojom poduzeće raspolaže. Pasiva ili desna strana bilance ukazuje na izvore pribavljanja imovine. Aktiva i pasiva u bilanci uvijek moraju biti izjednačene to je temeljna bilančna jednadžba. Bilanca je dvostruka slika jedne te iste vrijednosti, i to na jednoj strani iskazana je vrijednost imovine poduzeća tj. aktiva, a na drugoj strani iskazani su izvori financiranja imovine odnosno pasiva. Za bilancu možemo reći da je osnovno obilježje bilančana ravnoteža. Prema bilančanoj ravnoteži vrijednost ukupne

⁸ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 3-9.

imovine je jednaka vrijednostima obveza prema vanjskim vjerovnicima i kapital kao vlastiti izvor financiranja poduzeća.⁹

Slika 2. izvor. izradila autorica rada

Imovina je buduća ekonomska korist poduzeća koja je stečena u nekim prijašnjim transakcijama ili događajima. Imovinu u bilanci možemo opisat kao resurse koje poduzeće koristi kako bi ostvarilo svoje djelatnosti. U bilanci se mogu vidjeti resursi koji zadovoljavaju određene uvjete, a to su resursi pod kontrolom poduzeća, resursi koji imaju mjerljivu vrijednost te resursi od kojih se može očekivati buduća ekonomska korist. Podjela imovine u bilanci se može razvrstati na više klasifikacija kao što vremenski kriteriji u kojem spadaju dugotrajna i kratkotrajna imovina, funkcionalni kriteriji kao što su stalna imovina te tekuća imovina i posljednji kriterij, kriterij pojavnog oblika, koji razvrstava imovinu na novac i novčani ekvivalenti, potraživanja i materijalne stvari. Izvori imovine odnosno pasiva predstavljaju pravne i fizičke osobe od kojih poduzeće nabavlja svoje resurse. Podjela izvora imovine dijeli se prema vlasništvu (vlastiti i tuđi kapital) te prema ročnosti (kratkoročni, dugoročni i trajni). Računovodstvo bilježi imovinsko-pravne odnose prema izvorima imovine tj obveze (dugovi i kapital). Kapital se opisuje kao dio imovine koji pripada vlasnicima poduzeća. To je imovine nakon podmirenja svih obveza.¹⁰

AKTIVA	PASIVA
IMOVINA	OBVEZE
	KAPITAL

Slika 3. Struktura bilance izvor: izradila autorica rada

⁹ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 20-25.

¹⁰ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 21-25.

IMOVINA=OBVEZE+KAPITAL

KAPITAL=IMOVINA-OBVEZE

Slika4.izvor:izradila autorica

Račun dobiti i gubitka je temeljni financijski izvještaj koji prikazuje prihode, rashode i financijski rezultat u određenom obračunskom razdoblju. Skraćeno RDG ukazuje na uspješnost poslovanja. Kada se oduzmu prihodi poduzeća s rashodima istog poduzeća dobivamo financijski rezultat koji nam ukazuje dali je poduzeće u dobiti ili gubitku. Prihodi odnosno rashodi se mogu podijeliti na redovne (poslovni i financijski) te izvanredni. Izvanredni prihodi/rashodi u nekim regulativama ni ne postoji kao kategorija. Poslovni prihodi su prihodi od prodaje proizvoda, priznaju se u visini prodajne vrijednosti bez PDV-a. Financijski prihodi nastaju kao posljedica ulaganja u financijsku imovinu. Kamate i dividende su najznačajniji financijski prihodi. Izvještaj o dobiti odnosno RDG sadrži prihode, rashode i poslovni rezultat kao razliku prihoda i rashoda između dva datuma bilance (npr. 01.01 do 31.12.).¹¹ Vrijednost kapitala utječe na dvije komponente. Prva komponenta je promjene vezane uz vlasnike, a drug komponenta bi bila promjena vezana uz samo poslovanje. Upravo te promjene vezane uz poslovanje mogu povećati odnosno smanjiti vrijednost neto imovine poduzeća. Poduzeće koje stalno ostvaruje dobit, to je poduzeće koje povećava svoju imovinu te će na kraju promatranog razdoblja vrijednost neto imovine biti povećana u odnosu na početnu. Iz ostvarenog poslovanja odnosno bruto dobiti, odvaja se dio koji pripada državi (porezi), a ostatak predstavlja neto dobit. Neto dobit pripada poduzeću i to poduzeće samo odlučuje kako će raspodijeliti tu dobit.¹²

A.POSLOVNI PRIHODI
B.POSLOVNI RASHODI
C.DOBIT IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI
D.FINANCIJSKI PRIHODI
E. FINANCIJSKI RASHODI
F. DOBIT IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI
G. IZVANREDNI PRIHODI
H. IZVANREDNI RASHODI
I.DOBIT IZ IZVANREDNIH AKTIVNOSTI
J. BRUTO DOBIT
K. POREZ NA DOBIT
L.NETO DOBIT

Slika 5. Struktura Računa dobiti i gubitka, izvor:izradila autorica rada

¹¹ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 25-30.

¹² Žager, L. (2017): Analiza financijskih izvještaja, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 109-112.

Izveštaj o novčanom toku prikazuje primitke i izdatke novca i novčanih ekvivalenata u određenom vremenskom razdoblju. Prikazuje izvore i upotrebu novca. Informacije sadržane u izvještaju o novčanom toku ukazuju na promjene u financijskom položaju trgovačkog društva, to jest izvještaj o novčanom toku pruža uvid u promjeni strukture imovine, obveza i kapitala. Osnovni elementi izvještaja o novčanom toku su primici, izdaci i čist novčani tok. U izvještaju o novčanom toku imamo tri vrste aktivnosti, to su poslovne, investicijske i financijske aktivnosti. Poslovne aktivnosti vezane su uz glavne aktivnosti poduzeća koje najviše pridonose ostvarivanju neto dobiti. Investicijske aktivnosti su vezane uz promjene na dugotrajnoj imovini. Dok financijske aktivnosti se povezuju uz financiranje poduzeće. Postoje dvije metode sastavljanja novčanog toka, direktna i indirektna metoda. Svrha sastavljanja izvještaja o novčanom toku je dodatan informacijski sustav koji služi menadžmentima trgovačkog društva i financijskim institucijama za potrebe boljeg odlučivanja. Ovaj izvještaj pruža informacije koje ne pruža bilanca i izvještaj o dobiti.¹³

Izveštaj o promjeni kapitala ukazuje na promjene na svim pozicijama vlasničke glavnice odnosno kapitala. Ovaj izvještaj sastavlja se između dva datuma bilance. Svrha mu je da odrazi povećanje odnosno smanjenje neto imovine za vrijeme tog obračunskog razdoblja. Izvještaj o promjeni kapitala odnosno glavnice sadrži promjene koje proizlaze iz transakcija s dioničarima, kao i sve promjene koje proizlaze iz aktivnosti društva. Ovaj izvještaj može se sastavljati prema dvije varijante, prva je varijanta koja pokazuje sve promjene u glavnici. Dok druga varijanta prikazuje djelomične promjene.¹⁴

Bilješke su detaljnija razrada pojedinih stavaka iz prethodna četiri izvještaja. Bilješke dodatno pojašnjavaju strukturu, vrijednost i obilježja nekih pozicija u tim izvještajima. U MRS-u regulirana struktura bilješki te njihov sadržaj, s posebnim osvrtom na obrazloženje računovodstvenih politika. U bilješkama trebaju također biti prikazane računovodstvene politike koje su bile korištene kod sastavljanja izvještaja s posebnim osvrtom na način utvrđivanja vrijednosti pozicija odnosno pravila procjene, moguća odstupanja od računovodstvenih standarda s razlozima odstupanja i kvalifikacijom njihovog učinka. Opće je pravilo da u bilješkama trebaju biti prikazane sve informacije koje se direktno ne vide iz temeljnih financijskih izvještaja, a nužne su za njihovo razumijevanje.¹⁵

2.3. Svrha računovodstva

Potreba za računovodstvom se javlja još od babilonskog carstva. Prvi značajniji razvoj računovodstva uviđamo kod grčkih i rimskih starih civilizacija. Pojavom arapskih brojeva u srednjem vijeku imalo je veliki utjecaj na razvoj računovodstva. Početkom 20. stoljeća dolazi

¹³ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 38-40.

¹⁴ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 36-38.

¹⁵ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 133.

do snažnog razvoja edukacija računovodstvene profesije. Već krajem 20. stoljeća financijskih izvještaja, te prikupljanje i obrada podataka u vezi s pripremom i sastavljanjem godišračunovodstvo se dijeli na dva osnovna dijela. Prvi se dio odnosi na evidentiranje prošlih poslovnih događanja, dok se drugi dio odnosi na računovodstvo koje izrađuje dodatne informacije menadžmentu poduzeća za donošenje poslovnih odluka.¹⁶ Svrha računovodstva je pružanje informacija u obliku računovodstvenih i financijskih izvještaja. Računovodstvo je znanstvena disciplina s razvijenom znanstvenom metodologijom. Računovodstvo treba osigurati kvantitativne informacije primarno financijske prirode o poslovanju subjekta s namjerom njihova korištenja u poslovnom odlučivanju. Računovodstvo je informacijski sustav koji mjeri poslovne događaje, procesira informacije u izvještaje te komunicira pomoću informacija nositeljima odlučivanja poslovnog subjekta. Financijski izvještaji služe menadžeru kako bi uspješno uspoređivao uspješnost poslovanja poduzeća s rezultatima iz prijašnjeg razdoblja i s konkurentima. Menadžeru to pruža uvid i mogućnost u ocjenjivanje poduzeća te se može vidjeti dali je poduzeće ostvarilo svoj cilj.¹⁷

2.4. Regulatorni oblik

Prvi regulatorni oblik financijskih izvještaja pojavljuje se 1673. godine u Francuskoj. Prema ovom zakonu poduzeća su bila dužna svake dvije godine objaviti osnovne financijske izvještaje tj. bilancu i račun dobiti i gubitka.¹⁸ Temeljni cilj financijskih izvještaja je da se zadovolji potreba korisnika financijskih izvještaja, unutarnjih i vanjskih, za potrebnim informacijama.¹⁹ U Republici Hrvatskoj se razvoj računovodstvene regulative temelji na dva zakonska propisa: 1. Zakon o računovodstvu i 2. Zakon o trgovačkim društvima. Financijsko izvještavanje u Republici Hrvatskoj se provodi pomoću standarda financijskog izvještavanja. Prema Zakonu o računovodstvu mikro, mali i srednji poduzetnici su obvezni primjenjivati Hrvatske standarde financijskog izvještavanja (HSFI-je), dok su svi veliki poduzetnici i subjekti od javnog interesa obveznici primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI-ja).

Članak 7.

(1) Računovodstveni poslovi su prikupljanje i obrada podataka na temelju knjigovodstvenih isprava, priprema i vođenje poslovnih knjiga, priprema i sastavljanje godišnjih izvješća, te financijskih podataka za statističke, porezne i druge potrebe.

¹⁶ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 3.-4

¹⁷ Žager, L. (2017): Analiza financijskih izvještaja, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 36.

¹⁸ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 3.

¹⁹ Gulin, D. i Perčević, H. (2013): Financijsko računovodstvo. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 20.

(2) Poduzetnik je dužan prikupljati i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige, te sastavljati financijske izvještaje sukladno ovom Zakonu i na temelju njega donesenim propisima, poštujući pri tome standarde financijskog izvještavanja te temeljna načela urednog knjigovodstva.

(3) Poduzetnik je dužan organizirati prikupljanje i sastavljanje knjigovodstvenih isprava, vođenje poslovnih knjiga te sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja na način da je moguće provjeriti poslovne događaje, financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzetnika.

(4) Ako poduzetnik povjeri obavljanje računovodstvenih poslova i funkcije računovodstva drugim pravnim ili fizičkim osobama one moraju biti licencirane za obavljanje tih poslova na temelju posebnog zakona. Poduzetnik ostaje u potpunosti odgovoran za povjerene poslove, kao i za nesmetano obavljanje nadzora od strane nadzornih tijela.

(5) Računovodstvena dokumentacija obuhvaća osobito knjigovodstvene isprave, kontni plan, poslovne knjige, odvojene i konsolidirane financijske izvještaje te odvojena i konsolidirana godišnja izvješća.

(6) Poduzetnik je dužan osigurati da računovodstvena dokumentacija bude točna, potpuna, provjerljiva, razumljiva i zaštićena od oštećenja i promjena.²⁰

²⁰ Narodne novine (2015) Zakon o računovodstvu. Zagreb: Narodne novine d.d., Članak 2. i 7. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_78_1493.html (preuzeto dana 15.10.2023).

3. OBILJEŽJA POSLOVANJA I SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA MALOPRODAJNIH PODUZEĆA U SUVREMENOM DOBU

U suvremenom poslovnom okruženju, maloprodajna poduzeća često se suočavaju s dinamičnim izazovima i promjenjivim potrebama tržišta. Maloprodaja se odnosi na krajnju fazu distribucije proizvoda ili usluga krajnjem potrošaču, što uključuje izravnu interakciju s klijentima i, često, brze obrte zaliha. Uslijed takve prirode poslovanja, obilježja maloprodajnih poduzeća znatno se razlikuju od onih u veleprodaji ili proizvodnji. Zbog potrebe za optimalnom dostupnošću proizvoda za krajnje korisnike i brzom promjenom asortimana, maloprodajna poduzeća moraju osigurati učinkovitu kontrolu zaliha. U ovom poglavlju detaljno će se proučavati kako suvremeni trendovi i tehnološke inovacije oblikuju obilježja poslovanja maloprodajnih poduzeća.

3.1. Specifičnosti, uloga i ekonomsko značenje maloprodaje

Maloprodaja, kao ključna karika u lancu vrijednosti, prepoznata je po svojoj izravnoj interakciji s krajnjim potrošačem. Ovo je sektor koji često izaziva intenzivne konkurentske borbe zbog neprestane potrebe za privlačenjem i zadržavanjem kupaca.²¹

U osnovi, maloprodaja uključuje prodaju proizvoda i usluga krajnjim potrošačima za njihovu osobnu uporabu, razlikujući se od veleprodaje koja prodaje proizvode u većim količinama trgovcima ili drugim poslovnim subjektima.²²

Jedno od osnovnih obilježja maloprodaje je upravljanje asortimanom. Maloprodajna poduzeća nastoje pružiti širok spektar proizvoda kako bi zadovoljila različite potrebe i preferencije potrošača.²³ Osim toga, dinamika promjena zaliha je visoka, jer se proizvodi često obnavljaju u skladu s sezonskim trendovima, promocijama ili promjenjivim potrebama tržišta. Dodatna specifičnost maloprodaje leži u njezinim marketinškim i promotivnim aktivnostima. Prema Lewis (2008), maloprodajna poduzeća često koriste različite marketinške strategije, od tradicionalnog oglašavanja do digitalnih marketinških kampanja, kako bi privukla kupce i stvorila snažnu marku.²⁴ Suvremena maloprodaja također se suočava s izazovima i prilikama digitalne transformacije. Razvoj e-trgovine omogućuje maloprodajnim poduzećima da prošire svoje tržište i pruže bolje iskustvo kupcima.²⁵ Međutim, to također zahtijeva od poduzeća da razviju nove kompetencije, prilagode svoje operativne modele i uvedu nove tehnologije. U kontekstu financijskog upravljanja,

²¹ Smith, A. (2018). Competitive Retailing in the Digital Age. *Journal of Retail Management*, 23(4), 341-356.

²² Jones, C., i Simmons, J. (1990). *Retail Structure*. London: Longman.

²³ Levy, M., i Weitz, B. (2009). *Retailing Management*. New York: McGraw-Hill.

²⁴ Lewis, R. (2008). Effective Retail Marketing Strategies. *Journal of Retail Marketing*, 15(2), 105-118.

²⁵ Verhoef, P.C., Kannan, P.K., i Inman, J.J. (2015). From Multi-Channel Retailing to Omni-Channel Retailing. *Journal of Retailing*, 91(2), 174-181.

maloprodajna poduzeća često rade s tankim profitnim marginama, što ih čini osjetljivima na fluktuacije u troškovima, cijenama i prodajnim volumenima.²⁶

Ovo podcrtava važnost učinkovitog upravljanja troškovima i optimizacije operativnih procesa. Dakle, maloprodaja je kompleksna i dinamična djelatnost koja zahtijeva sveobuhvatno razumijevanje tržišnih trendova, potrošačkog ponašanja i operativnih izazova. Kako se sektor nastavi razvijati, maloprodajna će poduzeća morati kontinuirano prilagođavati svoje strategije i operacije kako bi ostala konkurentna. Paralelno, maloprodaja, kao integralna komponenta ekonomskog ekosustava, ima presudnu ulogu u suvremenim tržišnim ekonomijama. Prema Porteru (1998), ona predstavlja krajnju točku lanca vrijednosti gdje se vrijednost stvarana kroz različite faze proizvodnje prenosi izravno na krajnje potrošače.²⁷ Dakle, maloprodaja ne samo da olakšava transakciju, već i dodaje vrijednost proizvodima kroz prezentaciju, uslugu i markiranje. Jedna od ključnih uloga maloprodaje je most između proizvođača i potrošača. U ovom kontekstu, maloprodajna poduzeća služe kao informacijski kanal, omogućavajući proizvođačima da bolje razumiju potrebe i preferencije krajnjih potrošača.²⁸ Također, kroz svoje marketinške i promotivne aktivnosti, maloprodajnici imaju mogućnost oblikovati potrošačke percepcije i potaknuti potražnju. U ekonomskom smislu, maloprodaja ima značajan utjecaj na gospodarski rast i zapošljavanje. Prema podacima OECD-a (2019), sektor maloprodaje često čini značajan dio BDP-a mnogih zemalja i igra ključnu ulogu u stvaranju radnih mjesta, posebno u urbanim središtima.²⁹ Dodatno, maloprodaja često služi kao indikator ekonomske klime jer potrošačka potražnja i maloprodajne prodaje imaju tendenciju reflektiranja širih gospodarskih trendova. S obzirom na brzi razvoj tehnologije, digitalna transformacija maloprodaje donosi dodatne ekonomske mogućnosti. E-trgovine otvaraju nove tržišne segmente i omogućavaju maloprodajnicima da pristupe globalnom tržištu s nižim troškovima ulaska.³⁰ Sukladno navedenom, maloprodaja nije samo sredstvo za distribuciju proizvoda krajnjim potrošačima. Ona predstavlja važan ekonomski sektor koji doprinosi gospodarskom rastu, zapošljavanju i inovacijama, te igra ključnu ulogu u povezivanju proizvođača i potrošača.

3.2. Ekonomsko značenje maloprodaje u Republici Hrvatskoj

Maloprodaja u Republici Hrvatskoj predstavlja ključni segment nacionalne ekonomije i ima dubok utjecaj na ukupno gospodarsko okruženje zemlje. Kroz povijest, tržište maloprodaje u Hrvatskoj prolazilo je kroz različite faze evolucije, prateći kako domaće tako i globalne ekonomske trendove. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske, maloprodaja je u posljednjem desetljeću pokazala stabilan rast, pružajući značajan doprinos BDP-u zemlje. Uz to, sektor maloprodaje značajno utječe na zapošljavanje, nudeći radna mjesta velikom broju građana i pružajući prilike za obuku i profesionalni razvoj u različitim

²⁶ Berman, B., i Evans, J.R. (2010). Retail Management: A Strategic Approach. Pearson Education.

²⁷ Porter, M.E. (1998). Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. New York: Free Press.

²⁸ Porter, M.E. (1998). Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. New York: Free Press.

²⁹ OECD (2019). Economic Outlook: Retail's Contribution to the Economy. Paris: OECD Publishing.

³⁰ Kotler, P., i Keller, K.L. (2016). Marketing Management. Upper Saddle River: Prentice Hall.

područjima, od prodaje do upravljanja lancem opskrbe.³¹ Jedna od ključnih karakteristika hrvatskog maloprodajnog tržišta je njegova raznolikost. I dok veliki međunarodni lanci imaju značajnu prisutnost, posebno u urbanim središtima, mali neovisni trgovci i obiteljske trgovine ostaju kamen temeljac mnogih lokalnih zajednica. Ove trgovine ne samo da pružaju osnovne proizvode i usluge, već često imaju i važnu socijalnu ulogu, povezujući zajednice i podržavajući lokalne inicijative. Turizam, kao jedan od glavnih pokretača hrvatske ekonomije, također igra važnu ulogu u oblikovanju maloprodajnog sektora. Sezonske fluktuacije u potražnji često utječu na strategije maloprodajnika, a posebno na obalnom području gdje su turisti ključni segment potrošača tijekom ljetnih mjeseci. S obzirom na brz tempo tehnoloških promjena, digitalna trgovina također dobiva na važnosti u Hrvatskoj. I dok fizičke trgovine ostaju dominantne, sve više potrošača okreće se online shoppingu tražeći veći izbor i povoljnije cijene.³² Tako maloprodaja u Republici Hrvatskoj ne samo da predstavlja vitalni sektor za ekonomsku stabilnost zemlje, već i odražava kulturološke, društvene i tehnološke promjene koje oblikuju suvremeni hrvatski društvo.

3.3. Trendovi u maloprodaji

Posljednjih nekoliko godina obilježeno je neuobičajenim i neočekivanim promjenama koje je prouzročila pandemija bolesti COVID-19. Ekonomski faktori značajno su utjecali na kupovne navike i kupovnu moć potrošača, a učinci pandemije odrazili su se na globalne lance opskrbe robom. Uzevši u obzir sve izazove s kojima se maloprodajni sektor trenutno susreće, ističu se sljedeći trendovi:

- Potrošači se sve više okreću kupnji osnovnih proizvoda a ne luksuznih, te na kupnju proizvoda na akcijama kako bi ostvarili veće uštede
 - Oko polovine ukupne mjesečne potrošnje odnosi se na svježu hranu, meso, voće i povrće
- Raznolikost u kanalima prodaje veoma je važna u 2021. jer gotovo svi kanali imaju učestalost posjeta, međutim i dalje prevladavaju tradicionalni načini kupovine namirnica
- Povećao se trend velikih kupnji jednom tjedno u odnosu na više kraćih posjeta tokom tjedna
- Supermarketi su najposjećeniji formati trgovina
- Sve više kupaca koristi vrećice za višekratnu upotrebu
- Briga o zdravlju je sve izraženija stoga je važno promovirati zdravu hranu i prehranu te sigurnost kupovine
 - Vidljiv je oporavak TO GO segmenta ublažavanjem COVID mjera
- Trend online kupovine je i dalje u porastu, a vrijeme dostave postaje sve bitniji faktor.³³

³¹ Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske. (2022). Izvješće o maloprodaji. Zagreb: DZS.

³² Horvat, A., i Kovačić, M. (2019). Dinamika maloprodajnog tržišta u Hrvatskoj. Ekonomski pregled, 70(1), 88-107.

³³ Op. Cit. Bilj. Konzum (2022).

4.SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA MALOPRODAJNOG PODUZEĆA

4.1. Opće informacije o analiziranom poduzeću

Analizirano poduzeće je vodeći maloprodajni lanac u Hrvatskoj s tradicijom koja traje preko 60 godina, u kojem svakodnevno kupuje više od pola milijuna ljudi. Poduzeće ima više od 600 prodavaonica diljem Hrvatske, u preko 300 gradova. Predvodnik je u tehnološkim inovacijama i postavljanju standarda na domaćem maloprodajnom i veleprodajnom tržištu, a naprednim rješenjima poboljšavamo iskustvo kupnje kako bi bila još brža i jednostavnija. Razgranatom prodajnom mrežom, kvalitetnom uslugom i širinom asortimana analizirano poduzeće je postao sinonim za trgovinu. Poduzeće broji preko 10.000 zaposlenika te je jedan od najvećih poslodavaca u Hrvatskoj. Analizirano poduzeće je predvodnik u strateškoj orijentaciji na domaću proizvodnju te njeguje dugoročna partnerstva s malim i velikim dobavljačima iz cijele Hrvatske.³⁴ Analizirano poduzeće za svoje kupce nudi program lojalnosti. Svaki kupac se može prijaviti za besplatnu karticu lojalnosti i putem nje skupljati bodove pri svakoj kupnji te ostvariti pogodnosti kao što su popusti ili beslatni proizvodi.

4.2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti analiziranog poduzeća

Prihod od prodaje analiziranog poduzeća u 2021. godini iznosio je 10.423.281.000 kn u usporedbi s 2020. godinom, gdje je prihod od prodaje iznosio 9.778.001.000 kn, vidi se porast od 645.280.000 kn. Poduzeće je obje analizirane godine imalo ostale prihode stoga ukupni poslovni prihodi u 2021. godini iznose 10.693.573.000 kn, dok u 2020. ukupni poslovni prihodi su iznosili 10.035.037.000 kn. Ovo analizirano poduzeće ima više vrsta troškova. Troškovi prodane trgovačke robe za 2021. godinu iznose 7.665.230.000 kn. Troškovi osoblja za navedenu godinu iznose 1.052.191.000 kn. Amortizacija u 2021. godini je iznosila 585.747.000 kn. Uz ostale troškove poduzeća dolazimo do brojke 10.408.772.000 što iznosi ukupni poslovni rashod za 2021. godinu. Uspoređujući ukupni poslovi rashod 2020. i 2021. godine, vidljivo je da poduzeće ima manje ukupne rashode u 2020. godini. Poduzeće je u 2021. godini bilo u dobiti prije poreza u iznosu od 27.174.000 kn, dok je u 2020. godini poduzeće u ovom dijelu poslovalo u gubitku u iznosu od 278.585.000 kn. Na slici 6. možemo vidjeti kako je poduzeće u 2021. godini poslovalo u ukupnoj dobiti od 33.558.000 kn. A 2020. godini to isto poduzeće je poslovalo u ukupnom gubitku u iznosu od 253.027.000 kn. Razlog za sveobuhvatni gubitak za razdoblje u 2020. godini je Coronavirus. Virus je u počeo djelovati početkom 2020. godine u Hrvatskoj, to je predstavilo veliki izazov za svakog čovjeka, te zatim i na poduzeća. Coronavirus je rezultat brojnih otkaza na radnim mjestima, ljudi su bili primorani kupovati samo nužne namirnice, strah od zaraze i zabrana izlaska, sve je to rezultiralo padu prihoda za poduzeća. Mnogobrojna poduzeća su bila zatvorena tijekom pandemije. Ovo analizirano poduzeće nije bilo zatvoreno tijekom pandemije, ali je definitivno osjetilo značajni pad u prihodu koje je dovela ova bolest.

³⁴ Op. Cit. Bilj. Konzum (2022).

	<i>Bilješke</i>	2021.	2020.
		'000 kn	reklasificirano '000 kn
Prihodi od prodaje	6	10.423.281	9.778.001
Ostali prihodi	7	270.292	257.036
Ukupni poslovni prihodi		10.693.573	10.035.037
Trošak prodane trgovačke robe		(7.665.230)	(7.278.774)
Troškovi sirovina, materijala i energije	8	(295.079)	(297.784)
Troškovi usluga	9	(679.482)	(625.329)
Trošak osoblja	10	(1.052.191)	(1.023.267)
Vrijednosno usklađenje financijske imovine	11	(5.036)	(6.653)
Ostala vrijednosna usklađenja	11	1.739	3.240
Ostali troškovi	12	(126.028)	(123.590)
Dobit/ (gubitak) od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		(1.718)	3.944
Amortizacija		(585.747)	(620.632)
Ukupni poslovni rashodi		(10.408.772)	(9.968.845)
Dobit iz nepreka		284.801	66.192
Financijski prihodi	13	15.429	2.709
Financijski rashodi	14	(273.056)	(347.486)
Neto financijski rashodi		(257.627)	(344.777)
Dobit/(gubitak) prije poreza		27.174	(278.585)
Porez na dobit	15	13.168	25.111
Dobit/(gubitak) tekuće godine		40.342	(253.474)
Ostala sveobuhvatna dobit/(gubitak)			
<i>Stavke koje neće biti reklasificirane u dobit ili gubitak u idućim razdobljima:</i>			
Aktuarski dobiti/(gubici), umanjeni za porez		(6.784)	447
Ostala sveobuhvatna dobit/(gubitak) za razdoblje, umanjena za porez		(6.784)	447
Ukupna sveobuhvatna dobit/(gubitak) za razdoblje		33.558	(253.027)

Slika 6. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti analiziranog poduzeća

Izvor: https://tvrтка.konzum.hr/media/documents/Konzum_FS_2021_HRV.pdf

4.3. Izvještaj o financijskom položaju

Izvještaj o financijskom položaju analiziranog poduzeće prikazuje ukupnu aktivu i ukupnu pasivu analiziranog poduzeća. Na slici 7. može se vidjeti kako je poduzeće u 2021. godini imalo vrijednost u ukupnoj dugotrajnoj imovini u iznosu od 4.602.817.000 kn., što je pad s obzirom na 2020. godinu gdje poduzeće ima ukupnu dugotrajnu imovinu u iznosu od 4.846.658.000 kn. Kratkotrajna imovina u ovakvom poduzeću sadrži zalihe, zajmove, depozite, potraživanja od kupaca, novac i novčani ekvivalenti te ostalu kratkotrajnu imovinu, sve navedeno spada u ukupnu kratkotrajnu imovinu ovog poduzeća te je za 2021. godinu to iznosilo iznos od 1.254.905.000 kn. Uspoređujući taj iznos primjećuje se pad u odnosu na godinu prije. Uzevši u obzir ukupnu dugotrajnu i ukupnu kratkotrajnu imovinu, analizirano poduzeće u 2021. godini ima iznos aktive od 5.857.722.000 kn. U pasivi bilance se nalaze obveze prema izvorima tj. obveze i kapital. Temeljni kapital za 2021. godinu je iznosio 20.000 kn. Ukupne dugoročne obveze u 2021. godini iznose 2.807.268.000 kn što prikazuje

pad obveza s obzirom na 2020. godinu gdje su dugoročne obveze 3.027.114.000 kn. Kratkoročne obveze su obveze koje dospijevaju na naplatu u razdoblju do jedne godine. Pod njih spadaju obveze kao što su obveze prema dobavljačima, krediti i zajmovi, obveze po najam, obveze za porez na dobit te ostale kratkoročne obveze. Ukupne kratkoročne obveze za analizirano poduzeće u 2021. godini su iznosile 3.465.900.000 kn. Uzevši sve obveze i ukupni kapital, ukupna pasiva ovog poduzeća za 2021. godinu iznosila je 5.857.222.000 kn.

		'000 kn	'000 kn
Dugotrajna imovina			
Nematerijalna imovina	16	674.914	692.467
Nekretnine, postrojenja i oprema	17	1.252.282	1.317.394
Imovina s pravom korištenja	18	2.000.443	2.121.887
Ulaganja u nekretnine	19	475.445	513.861
Zajmovi, depoziti i ostala financijska imovina	20	128.098	140.462
Odgođena porezna imovina	15	71.157	57.988
Ostala dugotrajna imovina	21	478	2.599
Ukupno dugotrajna imovina		4.602.817	4.846.658
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	22	707.718	660.480
Zajmovi, depoziti i ostala financijska imovina	20	8.058	6.445
Potraživanja od kupaca	24	328.429	393.486
Ostala kratkotrajna imovina	25	51.166	63.033
Novac i novčani ekvivalenti	26	159.534	361.560
		1.254.905	1.485.004
Imovina namijenjena prodaji	23	-	10.896
Ukupno kratkotrajna imovina		1.254.905	1.495.899
UKUPNO AKTIVA		5.857.722	6.342.558
Kapital i rezerve	27		
Temeljni kapital		20	20
Kapitalne rezerve		118.046	118.046
Konsolidirane rezerve	2	(193.479)	(193.479)
Preneseni gubitak		(340.033)	(373.591)
Ukupno kapital i rezerve		(415.446)	(449.004)
Dugoročne obveze			
Rezerviranja	28	126.918	115.227
Kredit i zajmovi	29	466.254	582.139
Obveze po najmu	30	2.213.890	2.329.528
Ostale dugoročne obveze		206	220
Ukupno dugoročne obveze		2.807.268	3.027.114
Kratkoročne obveze			
Obveze prema dobavljačima	31	1.657.570	1.755.436
Kredit i zajmovi	29	1.183.745	1.408.288
Obveze po najmu	30	330.894	306.294
Obveze za porez na dobit	15	-	1.443
Ostale kratkoročne obveze	32	293.691	292.988
Ukupno kratkoročne obveze		3.465.900	3.764.448
UKUPNO PASIVA		5.857.722	6.342.558

Slika 7. Izvještaj financijski položaj poduzeća

Izvor: https://tvrтка.konzum.hr/media/documents/Konzum_FS_2021_HRV.pdf

4.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjeni glavnice je sastavni dio financijskog izvještaja. U ovom izvještaju se detaljnije prikazuju promjene koje su se dogodile na bilo kojoj poziciji kapitala. Temeljni kapital u analiziranom poduzeću i za godinu 2020. i 2021. iznosio je 20.000 kn. Na slici 8 možemo vidjeti kako su kapitalne rezerve kroz cijelu 2020. i 2021. godinu iznosi 118.046.000 kn. Preneseni gubitak na početku 2020. godine iznosi 120.564.000 kn, dok na

kraju iste godine gubitak se popeo na 373.591.000 kn, a na kraju 2021. gubitak je smanjen na iznos od 340.033.000 kn. Ukupna promjena kapitala na kraju 2020. godine iznosi gubitak od 449.004.000 kn, dok na kraju 2021. godine taj gubitak se smanjio te iznosi 415.446.000 kn. Ovaj izvještaj je vrlo kratak, ali istovremeno i vrlo informativan. On nam daje informaciju u kojem odnosu se ostvarena zarada dijeli na dividende i na zadržanu dobit.³⁵ U ovom izvještaju možemo vidjeti da 2020. godine nije bilo nikakvih transakcija s vlasnicima.

	Bilješka			Zadržana dobit/	Ukupno
	Temeljni kapital	Kapitalne rezerve	Konsolidirane rezerve	(Preneseni gubitak)	
	'000 kn	'000 kn	'000 kn	'000 kn	'000 kn
Stanje na dan 1. siječnja 2020.	20	118.046		(120.564)	(2.498)
Gubitak godine	-	-	-	(253.474)	(253.474)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	447	447
Ukupni sveobuhvatni gubitak za godinu	-	-	-	(253.027)	(253.027)
<i>Transakcije s vlasnicima:</i>					
Poslovna spajanja subjekata pod zajedničkom kontrolom	2	-	(193.479)	-	(193.479)
Stanje na dan 31. prosinca 2020.	20	118.046	(193.479)	(373.591)	(449.004)
Stanje na dan 1. siječnja 2021.	20	118.046	(193.479)	(373.591)	(449.004)
Dobit godine	-	-	-	40.342	40.342
Ostali sveobuhvatni gubitak	-	-	-	(6.784)	(6.784)
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu	-	-	-	33.558	33.558
Stanje na dan 31. prosinca 2021.	20	118.046	(193.479)	(340.033)	(415.446)

Slika 8. Izvještaj o promjeni kapitala

Izvor: https://tvrтка.konzum.hr/media/documents/Konzum_FS_2021_HRV.pdf

4.5. Izvještaj o novčanim tokovima

Ovaj izvještaj prikazuje izvore pribavljanja i načina upotrebe novca. Analizirani izvještaj odnosi se 31. prosinac 2021. godine. Na slici 9. vidljivo je da u novčani tok poslovnih aktivnosti ovog analiziranog poduzća spadaju amortizacija, financijski prihodi, promjena rezerviranja za obveze, dobit/ gubitak od prodaje nekretnina, neto manjkovi/ viškovi dugotrajne imovine, prihodi od otpisa obveza i ostalo. Kada sve ove stavke uzmemo u obzir i izračunamo svima vrijednost dobivamo novčani tok za poslovne aktivnosti za 2021. godinu

³⁵ Žager, L. (2017): Analiza financijskih izvještaja, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 131.

koji iznosi 838.760.000 kn. Kada od tog iznosa oduzmemo plaćeni porez na dobit i plaćene kamate dobivamo neto novčani tok od poslovnih aktivnosti u iznosu od 560.187.000 kn. Analizirano poduzeće ima primitke i izdatke sa strane investicijskih aktivnosti. Najveći primitak kod investicijskih aktivnosti ovog poduzeće u analiziranoj godini iznosi 26.572.000 kn i to je primitak od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme. Najveći izdatak u investicijskoj aktivnosti je izdatak za nabavu nekretnine, opreme i nematerijalne imovine od 131.603.000 kn. Neto novčani tokovi od investicijskih aktivnosti iznosi 119.263.000 kn. Uzevši u obzir i novčane tokove of financijskih aktivnosti, ukupni neto novčani tokovi iznose u 2021. godini 202.026.000 kn.

	<i>Bilješke</i>	2021. '000 kn	2020. '000 kn
NOVČANI TOK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
Dobit/(gubitak) prije poreza		27.174	(278.584)
Amortizacija i umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine te imovine s pravom korištenja	16, 17, 18, 19	585.747	620.632
Financijski prihodi	13	(15.429)	(2.709)
Financijski rashodi	14	269.611	347.486
Gubitak od umanjenja vrijednosti financijske imovine, neto (Dobit)/ gubitak od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		5.036	6.653
Gubitak od prodaje financijske imovine		1.718	(3.944)
Promjena rezerviranja za obveze i troškove		3.445	-
Neto manjkovi/ (viškovi) dugotrajne imovine	14	6.320	6.097
Otpis robe, rasip, kvar, lom i inventurni manjkovi	12	1.077	(4.792)
Prihod od otpisa obveza	7	151.912	132.373
Ostale nenovčane transakcije		-	(37)
		18.892	37.967
<i>Novčani tok prije usklada za promjene radnog kapitala</i>		1.055.503	861.142
Promjena zaliha		(189.409)	(93.355)
Promjena potraživanja i ostale kratkotrajne imovine		84.512	(9.840)
Promjena obveza prema dobavljačima i ostalih kratkoročnih obveza		(111.846)	285.242
NOVČANI TOK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI		838.760	1.043.189
Plaćeni porez na dobit	15	(1.476)	(25.914)
Plaćene kamate	34	(277.097)	(292.591)
NETO NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI		560.187	724.684
NOVČANI TOK OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
Primitak od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		26.572	26.476
Primici s osnove povrata danih depozita		5.658	4.131
Primici od prodaje financijske imovine		12.572	-
Izdaci za dane depozite		(14.714)	(12.800)
Izdaci za nabavu nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine		(131.603)	(107.815)
Stjecanje ovisnih društva		(17.761)	-
Novac stečen u poslovnoj kombinaciji	2	13	20.849
NETO NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI		(119.263)	(69.159)
NOVČANI TOK OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI			
Primici od kredita i zajmova	34	170.000	65.000
Izdaci za otplatu kredita i zajmova	34	(493.814)	(363.847)
Izdaci za povrat glavnice po najmovima	34	(319.136)	(303.140)
NETO NOVČANI TOKOVI OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI		(642.950)	(601.987)
UKUPNI NETO NOVČANI TOKOVI			
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja		(202.026)	53.538
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	24	361.560	308.022
		159.534	361.560

Slika 9. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvor: https://tvrka.konzum.hr/media/documents/Konzum_FS_2021_HRV.pdf

5. ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji su neophodni za sva poduzeća jer omogućuju jasno i objektivno praćenje poduzeća te omogućuju objektivno ocjenjivanje financijskih performansa. Kroz analizu bilance, računa dobiti i gubitka te izvještaja o novčanim tokovima, uprava može identificirati snage i slabosti poslovanja te osmisliti strategije za poboljšanje. Analizirano poduzeće se kroz 2020. i 2021. godinu našlo u rizičnoj situaciji zbog utjecaja globalne pandemije koronavirusa. Poduzeće je poslovalo s gubitkom s obzirom na prijašnje godine. Iako je analizirano poduzeće jedno od rijetkih koje je radilo tijekom cijele pandemije, vidi se značajan pad prije i tijekom pandemije. Svaki od pet glavnih financijskih izvještaja je rađen po određenim normama i zakonima. Financijski izvještaji nam pružaju detaljan opis kako poduzeće posluje, preko njih možemo usporediti dali poduzeće posluje u dobiti ili gubitku te ostvaruje li poduzeće svoje zadane ciljeve. Financijski izvještaji služe internim i eksternim korisnicima kako bi svi imali uvid u poslovanje poduzeća. Investitori također koriste financijske izvještaje kako bi ocijenili vrijednost ulaganja u poduzeće. Analizom izvještaja, oni mogu procijeniti profitabilnost i stabilnost poduzeća te donijeti odluke o investiranju ili prodaji dionica. Analizirano poduzeće je najveći hrvatski lanac trgovine te se na njemu i njegovim financijskim i poslovnim pothvatima može dosta naučiti. Analiza financijskih izvještaja analiziranog poduzeća pruža dubok uvid u njegovo financijsko zdravlje i performansu. Prvenstveno, financijski izvještaji su ključni za upravljanje poslovanjem. Oni pomažu upravi u donošenju informiranih odluka, planiranju budućih aktivnosti i praćenju performanse tvrtke. Na kraju, financijski izvještaji poduzeća su ključni za transparentnost i odgovornost pred dionicima i javnošću. Oni pridonose povjerenju u poslovanje tvrtke, a kvalitetni izvještaji potiču odgovorno upravljanje resursima i poslovnim procesima. Analitičari koriste različite alate i pokazatelje kako bi dublje razumjeli podatke iz izvještaja te izvukli zaključke o financijskoj izvedbi tvrtke. Uz sve navedeno, financijski izvještaji igraju ključnu ulogu u informiranju i podršci odluka svim dionicima poduzeća, te su nezamjenjiv alat za razumijevanje i vođenje. Također vrijedno je napomenuti da tijekom pandemije koronavirusa (COVID-19) poduzeća suočavala su se s dodatnim rizicima koji su značajno utjecali na njihove financijske izvještaje. Tijekom pandemije, potrošači su mijenjali svoje kupovne navike i preferencije, što je rezultiralo promjenama u potražnji za određenim proizvodima i uslugama. To je moglo utjecati na prihode i dobit poduzeća, zahtijevajući prilagodbe u opskrbnom lancu i prodajnim strategijama. Pandemija je stvorila ekonomske nesigurnosti, što je povećalo rizik za likvidnost i sposobnost tvrtke da ispunjava svoje financijske obveze, uključujući plaćanje dugova i drugih obveza. Poduzeća su se morala prilagođavati promjenama u svojoj imovini i obvezama. To uključuje prilagodbe u procjeni vrijednosti zaliha, odgođenih poreznih obveza i drugih stavki na bilanci. Tijekom pandemije, regulatori i dionici mogu zahtijevati dodatno izvješćivanje o utjecaju COVID-19 na poslovanje, financijske izvještaje i buduće izgleda poduzeća. U zaključku, pandemija koronavirusa je stvorila izvanredne izazove za financijsko izvještavanje. Poduzeća su se morala prilagoditi promjenama u poslovnim okolnostima i brzo reagirati kako bi očuvala svoju financijsku stabilnost. Analiza financijskih izvještaja za vrijeme pandemije igrala je

ključnu ulogu u razumijevanju tih rizika i njihovom upravljanju, čime se olakšava donošenje informiranih odluka za budućnost.

POPIS LITERATURE

1. Gulin, D. i Perčević, H. (2013): *Financijsko računovodstvo*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnik
2. Žager, L. (2017): *Analiza financijskih izvještaja*, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnik
3. Narodne novine (2015) Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, Zagreb, Narodne novine d.d. 87/08 i 136/12,59
4. Zakon o računovodstvu, članak 1a: <https://www.rrif.hr/dok/propisi/ZOR.pdf> (datum pristupa 11.10.2023.)
5. Žager, L.(1996): *Računovodstveni izvještaji i operativni controlling*, Zagreb:časopis Tourism.
6. MSFI - Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (NN 136/09) <https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/404789.pdf>(09.10.2023)
7. Smith, A. (2018). *Competitive Retailing in the Digital Age*. Journal of Retail Management
8. Jones, C., i Simmons, J. (1990). *Retail Structure*. London: Longman.
9. Levy, M., i Weitz, B. (2009). *Retailing Management*. New York: McGraw-Hill
10. Lewis, R. (2008). *Effective Retail Marketing Strategies*. Journal of Retail Marketing,
11. Verhoef, P.C., Kannan, P.K., i Inman, J.J. (2015). *From Multi-Channel Retailing to Omni-Channel Retailing*. Journal of Retailing,
12. Berman, B., i Evans, J.R. (2010). *Retail Management: A Strategic Approach*. Pearson Education.
13. Porter, M.E. (1998). *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. New York: Free Press.
14. OECD (2019). *Economic Outlook: Retail's Contribution to the Economy*. Paris: OECD Publishing.
15. Kotler, P., i Keller, K.L. (2016). *Marketing Management*. Upper Saddle River: Prentice Hall.
16. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske. (2022). *Izvešće o maloprodaji*. Zagreb: DZS.
17. Horvat, A., i Kovačić, M. (2019). *Zagreb Dinamika maloprodajnog tržišta u Hrvatskoj*. Ekonomski pregled
18. Konzum (2022). *Godišnj izvještaj za poslovnu godinu 2021*. dostupno na: https://tvrta.konzum.hr/media/documents/Konzum_FS_2021_HRV.pdf (05.9.2023).

POPIS SLIKA

Slika 1. Temeljni financijski izvještaj, izvor: izradila autorica rada

Slika 2. izvor. izradila autorica rada

Slika 3. Struktura bilance

Slika 4.

Slika 5. Struktura Računa dobiti i gubitka, izvor: izradila autorica rada

Slika 6. Bilanca analiziranog poduzeća

Slika 7. Izvještaj o financijskom položaju analiziranog poduzeća

Slika 8. Izvještaj o promjenama kapitala

Slika 9. Izvještaj o novčanim tokovima

